

У Х В А Л А
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Варта“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 7, частини третьої статті 9, частини першої статті 10 Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань“ та цього закону в цілому

м. К и ї в
20 жовтня 2022 року
№ 156-2(I)/2022

Справа № 3-78/2022(187/22)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Саса Сергія Володимировича – головуючого,
Грищук Оксани Вікторівни,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Варта“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 7, частини третьої статті 9, частини першої статті 10 Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань“ від 15 травня 2003 року № 755–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 31–32, ст. 263) зі змінами та цього закону в цілому.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю „Варта“ (далі – Товариство) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність приписам статті 1, частини першої статті 8, частини першої статті 9, статей 22, 106, пунктів 1, 2, 3 частини другої статті 129, частини першої статті 140, частини першої статті 142, частини першої статті 143, статті 145 Конституції України (конституційність) частину першу статті 7, частину третю статті 9, частину першу статті 10 Закону України „Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань“ від 15 травня 2003 року № 755–IV зі змінами (далі – Закон) та Закон у цілому.

Відповідно до частини першої статті 7 Закону „Єдиний державний реєстр створюється з метою забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців з Єдиного державного реєстру.

Невід’ємною архівною складовою частиною Єдиного державного реєстру є Реєстр документів дозвільного характеру, Єдиний реєстр громадських формувань, Реєстр громадських об’єднань та Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство“.

Частина третя статті 9 Закону закріплює перелік відомостей щодо державних органів та органів місцевого самоврядування як юридичних осіб, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Реєстр).

Згідно з частиною першою статті 10 Закону „якщо документи та відомості, що підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, внесені до нього, такі

документи та відомості вважаються достовірними і можуть бути використані у спорі з третьою особою“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке. У квітні 2021 року Краматорська міська рада звернулася до Господарського суду Донецької області з позовом про стягнення з Товариства безпідставно збережених коштів у розмірі орендної плати за фактичне користування земельною ділянкою без достатньої правової підстави. Товариство цю вимогу не визнало та у відзиві на позовну заяву вказало, зокрема, що позов подано юридичною особою, яка не набула процесуальних прав та обов'язків у порядку, встановленому законом; особа з назвою „Краматорська міська рада“ не є юридичною особою, створеною і зареєстрованою у встановленому законом порядку, не може бути органом місцевого самоврядування, є фіктивною юридичною особою приватного права власності та суб'єктом господарювання, який незаконно заволодів комунальною власністю; позов пред'явлено в інтересах особи, яка не має права заявляти будь-яких вимог щодо земельної ділянки.

Господарський суд Донецької області рішенням від 24 червня 2021 року, яке Східний апеляційний господарський суд постановою від 28 жовтня 2021 року залишив без змін, задовольнив позовні вимоги Краматорської міської ради.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 1 червня 2022 року, яка є остаточним судовим рішенням у цій справі, касаційну скаргу Товариства залишив без задоволення, а оскаржувані ним судові рішення – без змін. Посилаючись на оспорювані положення Закону, Верховний Суд визнав доводи Товариства необґрунтованими і зазначив, зокрема, що наявність відповідного запису в Реєстрі є належним і достатнім (достовірним) підтвердженням відомостей (інформації) про юридичну особу для будь-якого державного органу, яким і є суд.

3. Товариство, посилаючись на частину другу статті 34 Конституції України, вважає, що Реєстр не виконує головної мети створення, передбаченої частиною першою статті 7 Закону – забезпечення достовірною інформацією, чим порушується право кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір – публічну інформацію, відповідальність за достовірність якої несуть органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Товариство також зазначає, що частина третя статті 9 Закону порушує право рівності між суб'єктами та встановлює незрозумілі винятки щодо внесення до Реєстру достовірної, точної та повної публічної інформації, що стосується юридичних осіб публічного права. На думку Товариства, це унеможлиблює здійснення громадського контролю за діяльністю представницьких органів місцевого самоврядування, чим порушується „право на демократичну правову державу“, гарантоване статтею 1 Конституції України.

У конституційній скарзі зазначено, що частина перша статті 10 Закону надає перевагу лише певним доказам – відомостям, внесеним до Реєстру однією стороною, на протипагу доказам іншої сторони, а це порушує гарантовані статтями 1, 8, 129 Конституції України принципи верховенства права, правової рівності, справедливості, змагальності сторін, безсторонності, об'єктивності суду під час судового розгляду справ.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваних положень Закону, Товариство посилається на окремі положення Конституції України, Закону, інших законодавчих актів, рішення Конституційного Суду України, на практику Верховного Суду, а також на наукові публікації у сфері права.

4. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове

клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77), а також за умови, якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (пункт 2 частини першої статті 77).

4.1. Товариство звернулося до Конституційного Суду України 20 вересня 2022 року, тобто поза межами строку, передбаченого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, однак висловило клопотання про поновлення пропущеного строку для подання конституційної скарги.

Ураховуючи, що остаточне судове рішення у справі Товариство отримало 30 червня 2022 року, тобто майже через місяць з моменту набрання ним законної сили, та потребу у зв'язку з цим у достатньому часі для підготування тексту клопотання, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вбачає підставу для поновлення строку для подання конституційної скарги у цій справі.

4.2. Предметом конституційної скарги може бути лише той закон (його окремі положення), який був застосований в остаточному судовому рішенні у справі Товариства.

Як убачається із долучених до конституційної скарги матеріалів, у остаточному судовому рішенні – постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 1 червня 2022 року – було застосовано лише окремі норми Закону, а саме абзац перший частини першої статті 7, частину третю статті 9, частину першу статті 10.

Отже, абзац другий частини першої статті 7 Закону, а також Закон у цілому не можуть бути предметом конституційного контролю у справі за конституційною скаргою Товариства, оскільки їх Верховний Суд не застосовував.

4.3. Посилання Товариства на приписи Конституції України, зокрема частину другу статті 34, яка гарантує кожному право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію, без обґрунтування тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Закону не можна вважати належним виконанням вимоги пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Конституційний Суд України неодноразово підтверджував юридичну позицію про те, що цитування приписів Конституції України, наведення змісту положень законів, посилання на рішення Конституційного Суду України без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних положень закону не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (ухвали Конституційного Суду України від 27 грудня 2011 року № 66-у/2011, від 27 березня 2013 року № 10-у/2013, від 8 липня 2015 року № 29-у/2015, від 21 грудня 2017 року № 13-у/2017; ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

4.4. Стверджуючи про невідповідність Конституції України оспорюваних положень Закону, Товариство висловило незгоду із судовими рішеннями у його

справі. Водночас вирішення питань, пов'язаних зі сферою правозастосування, не належить до компетенції Конституційного Суду України, оскільки його не наділено повноваженнями перевіряти законність та обґрунтованість ухвалених судових рішень і правильність застосування судами законів України.

Тому незгода із судовими рішеннями у справі, висловлена у конституційній скарзі Товариства, не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних положень Закону в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

5. Отже, у конституційній скарзі не наведено обґрунтування тверджень щодо неконституційності частини першої статті 7, частини третьої статті 9, частини першої статті 10 Закону, що свідчить про недотримання Товариством вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та неприйнятність конституційної скарги.

Неприйнятність конституційної скарги є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Товариства з обмеженою відповідальністю „Варта“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 7, частини третьої статті 9, частини першої статті 10 Закону України „Про

державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань“ від 15 травня 2003 року № 755–IV зі змінами та цього закону в цілому на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**